

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu:

Budownictwo energooszczędne

ZAKRES SZCZEGÓŁOWY

Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2016 - 2028, przy czym:

- 1) zobowiązania (rozumiane jako zawieranie umów) podejmowane będą do 31.12.2026 r.,
- 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2028 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym.

Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

6. Koszty kwalifikowane

- 1) Okres kwalifikowalności kosztów od 01.01.2016 r. do 30.06.2028 r., w którym poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane.
- 2) Podstawa do kwalifikowania kosztów przedsięwzięć:
 - a) „Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych” – określające ogólne zasady kwalifikowalności kosztów oraz kategorie kosztów kwalifikowanych w przedsięwzięciach dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW w ramach programów priorytetowych,
 - b) „Rodzaje kosztów / wydatków kwalifikowanych” – obejmujący zakres robót stanowiących integralną część projektu, służących do osiągnięcia celu projektu w postaci oszczędności energii, redukcji emisji CO₂, osiągnięciu lepszego standardu energetycznego budynku i podwyższenia standardu techniczno – użytkowego budynku, wskazanych we wniosku o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego, stanowiący załącznik nr 1 do programu, jak również inne koszty niezbędne do realizacji projektu wymienione w tym załączniku.

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

- a) dotacja
- b) pożyczka

7.2 Intensywność dofinansowania

- 1) Intensywność dofinansowania jest uzależniona od liczby zastosowanych, wyszczególnionych poniżej, trzech rodzajów usprawnień:
 - a) roboty termomodernizacyjne (tzn. usprawnienia polegające na poprawie izolacyjności cieplnej przegród oraz modernizacji/wykonania instalacji grzewczych, ciepłej wody użytkowej, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i elektrycznych),

- b) zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE),
 - c) zastosowanie systemów zarządzania energią.
- 2) Intensywność dofinansowania dotacyjnego może wynosić maksymalnie do:
- a) 85% kosztów kwalifikowanych w przypadku zastosowania jednego z wyżej wymienionych rodzajów usprawnień,
 - b) 90% kosztów kwalifikowanych w przypadku zastosowania dwóch z wyżej wymienionych rodzajów usprawnień,
 - c) 95% kosztów kwalifikowanych w przypadku zastosowania wszystkich (trzech) wyżej wymienionych rodzajów usprawnień,
- 3) Suma udzielonego dofinansowania w formie zwrotnej (pożyczka) i bezzwrotnej (dotacja), nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych,
- 4) Jeżeli w ramach wniosku o dofinansowanie wnioskodawca nie występuje o dofinansowanie w formie dotacji, tylko w formie pożyczki, to maksymalna intensywność dofinansowania udzielona w formie pożyczki nie może przekroczyć wysokości podanych w pkt 2), lit. a) – c) i jest uzależniona od liczby zastosowanych usprawnień,
- 5) W przypadku, jeżeli wnioskodawca planuje realizację przedsięwzięcia ze wsparciem zarówno w formie dotacji, jak również w formie pożyczki, niezbędne jest złożenie odrębnych wniosków (dotacyjnego i pożyczkowego).

7.3 Warunki dofinansowania

- 1) minimalny koszt kwalifikowany przedsięwzięcia powyżej 100 tys. zł z wyłączeniem kosztów wykonania dokumentacji projektowej robót budowlanych (w tym np. programu funkcjonalno - użytkowego), audytów energetycznych (w tym np. audytów efektywności energetycznej związanej z modernizacją instalacji elektrycznej, oświetlenia) i wszelkich ekspertyz technicznych (w tym np. ekspertyzy konstrukcyjnej, czy mykologicznej) oraz dokumentacji technicznych niezbędnych do wykonania robót mających na celu likwidację zawilgocenia i jego skutków dla modernizowanego energetycznie budynku. Dopuszcza się zmniejszenie wysokości kosztu kwalifikowanego przedsięwzięcia poniżej 100 tys. zł po złożeniu wniosku o dofinansowanie, jeżeli nastąpiło ono w wyniku przeprowadzonych procedur związanych z udzieleniem zamówienia na wykonanie robót,
- 2) dofinansowanie może być udzielone na przedsięwzięcie, które zostało rozpoczęte (z zastrzeżeniem, że zostało rozpoczęte po dniu 01.01.2016 r.), ale nie zostało zakończone (tj. odebrane protokołem końcowego odbioru robót) przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie,
- 3) oprocentowanie pożyczki na warunkach preferencyjnych: WIBOR 3M, nie mniej niż 2% w skali roku, lub stałe oprocentowanie 2% w skali roku - dla zawartych umów oprocentowanie może, na wniosek ulec zmianie, począwszy od dnia podpisania aneksu do umowy.
- 4) odsetki z tytułu oprocentowania spłacane są na bieżąco w okresach kwartalnych. Pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków,
- 5) okres finansowania: pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy niż 15 lat. Okres finansowania jest liczony od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty planowanej spłaty ostatniej raty kapitałowej,
- 6) okres karencji: przy udzielaniu pożyczki może być stosowana karencja w spłacie rat kapitałowych liczona od daty wypłaty ostatniej transzy pożyczki do daty spłaty pierwszej raty kapitałowej, lecz nie dłuższa niż 18 miesięcy od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
- 7) wypłata transz dotacji lub pożyczki może nastąpić w formie refundacji i/lub zaliczki, przy czym przez refundację rozumie się wypłatę środków po przedstawieniu przez beneficjenta dokumentów potwierdzających poniesione koszty przedsięwzięcia, tzn. za roboty, które zostały wykonane, odebrane, zafakturowane, z zastrzeżeniem, że zaksięgowane faktury zostały zatwierdzone przez beneficjenta do wypłaty. W sprawie wypłaty w formie zaliczki zgodę musi wyrazić Zarząd

NFOŚiGW, przy czym Zarząd NFOŚiGW może postanowić o wypłacie kwoty dofinansowania lub jej części w formie zaliczki pod warunkiem, że zostaną spełnione łącznie poniższe przesłanki:

- 1) beneficjent otworzy wyodrębniony rachunek bankowy, na który będą przekazywane środki z zaliczki;
- 2) z rachunku bankowego nie będą zrefundowane wydatki poniesione przez Beneficjenta na realizację Przedsięwzięcia przed dniem otrzymania zaliczki z NFOŚiGW;
- 3) beneficjent rozliczy pożyczki, na warunkach określonych w umowie, przez które należy rozumieć:
 - a) w przypadku umów pożyczek – kwotę powstałą z różnic, pomiędzy kwotą odsetek z oprocentowania terminowych depozytów bankowych utworzonych z kwot otrzymanych, a niewydatkowanych zaliczek, które to odsetki beneficjent uzyskał lub powinien był uzyskać działając starannie, bez pokrzywdzenia Narodowego Funduszu, a kwotą odsetek, naliczonych przez beneficjenta od kwoty niewydatkowanej zaliczki, zgodnie z oprocentowaniem określonym w umowie pożyczki;
 - b) w przypadku umów dotacji – kwotę odsetek z oprocentowania terminowych depozytów bankowych utworzonych z kwot otrzymanych, a niewydatkowanych zaliczek, które to odsetki beneficjent uzyskał lub powinien był uzyskać działając starannie, bez pokrzywdzenia Narodowego Funduszu.
- 8) dofinansowanie może być udzielone na przedsięwzięcie, w ramach którego budynek (budynki) poddany przebudowie (polegającej na modernizacji energetycznej) spełnia warunki określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, w szczególności określone w dziale X oraz załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, które obowiązują od 31 grudnia 2020 r. (w zakresie budynków podlegających przebudowie),
- 9) w przypadkach, gdy dofinansowanie stanowi pomoc publiczną, jest ono udzielane zgodnie z regulacjami dotyczącymi pomocy publicznej,
- 10) pożyczka nie podlega umorzeniu,
- 11) dopuszcza się możliwość zwiększenia kwoty pożyczki uwzględniając aktualne koszty kwalifikowane zgodnie z brzmieniem zapisów „części 3 programu”, łączna kwota dofinansowania (dotacja wraz z pożyczką) nie może przekroczyć wartości zaktualizowanych kosztów kwalifikowanych.

7.4 Beneficjenci

- 1) Zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) podmioty prowadzące działalność leczniczą w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych w szczególności w formie: szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, wpisane do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej*,
 - b) podmioty prowadzące muzea wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 maja 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia Państwowego Rejestru Muzeów, wzoru wniosku o wpis do Rejestru, warunków i trybu dokonywania wpisów oraz okoliczności, w jakich można zarządzić kontrolę w celu ustalenia, czy muzeum spełnia nadal warunki wpisu do Rejestru*),
 - c) podmioty prowadzące domy studenckie, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*,
 - d) podmioty będące właścicielem budynku zabytkowego wpisanego do *Rejestru zabytków* lub znajdującego się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, pod warunkiem, że składane wnioski dotyczą wyłącznie budynków objętych ochroną konserwatorską, o której mowa powyżej,

- e) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jak również stowarzyszenia i fundacje powołane do życia przez te podmioty.
- 2) Wnioski składane przez wymienione w pkt 1) podmioty muszą być powiązane z prowadzoną przez te podmioty działalnością statutową.

7.5 Rodzaje przedsięwzięć

Modernizacja energetyczna następujących rodzajów budynków:

- szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, a także innych obiektów niż te, w których prowadzona jest całodobowa działalność lecznicza, np. przychodni przyszpitalnych, laboratoriów, budynków technicznych, budynków administracyjnych, sieci ciepłowniczych lokalnie łączących obiekty techniczne (źródła ciepła) z pozostałymi obiektami szpitalnymi, pod warunkiem, że obiekty te wchodzi w skład kompleksu szpitalnego – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a,
- obiektów zabytkowych, tzn. takich, które zostały wpisane do *Rejestru zabytków* lub znajdują się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. d,
- obiektów sakralnych – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e,
- budynków towarzyszących zdefiniowanych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz budynki administracyjno – gospodarcze należące do podmiotów wymienionych w ust. 7.4 pkt 1), lit. e, jak również należące do tych podmiotów budynki zamieszkania zbiorowego związane z kultem religijnym, (klasztory, domy rekolekcyjne, domy pielgrzyma) – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e,
- domów studenckich – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt.1) lit. c,
- innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a, b, e.

Modernizacja powyżej wskazanych budynków dotyczy zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną modernizacją energetyczną budynków, w szczególności takie prace jak:

- ocieplenie obiektu (w tym np. ścian, podłóg na gruncie, stropów, stropodachów, dachów oraz innych przegród),
- wymiana okien,
- wymiana drzwi zewnętrznych,
- przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła, w tym na źródło OZE)¹,
- wymiana lub montaż systemów wentylacji i klimatyzacji,
- zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach,
- zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym programów funkcjonalno – użytkowych, ekspertyz technicznych, audytów energetycznych (audytów efektywności energetycznej), ekspertyz mykologicznych,

¹ Zgodnie z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków od dnia 1 stycznia 2025 r. udzielanie wsparcia dla instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi nie jest możliwe.

- likwidacja zawilgocenia i jego skutków w modernizowanym energetycznie budynku,
- wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne.

Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA DOSTĘPU

L.p.	NAZWA	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru*)		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie *)		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki *)		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w programie priorytetowym		
5.	W ciągu ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku NFOŚiGW nie wypowiedział Wnioskodawcy lub nie rozwiązał z nim umowy o dofinansowanie – z wyjątkiem rozwiązania za porozumieniem stron – z przyczyn leżących po stronie Wnioskodawcy		
6.	Wnioskodawca wywiązuje się ze zobowiązań publicznoprawnych na rzecz NFOŚiGW, właściwych organów czy też podmiotów		
7.	Wnioskodawca wywiązuje się z zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz NFOŚiGW		
8.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z programem priorytetowym		
9.	Realizacja przedsięwzięcia nie została zakończona przed dniem złożenia wniosku		
10.	Okres realizacji przedsięwzięcia i wypłaty dofinansowania są zgodne z programem priorytetowym		
11.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z programem priorytetowym		

*) szczegółowe wymagania dotyczące spełnienia kryterium może zawierać ogłoszenie o naborze

KRYTERIA JAKOŚCIOWE DOPUSZCZAJĄCE

L.p.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
I.	ZASADNOŚĆ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA		
1.	Czy w ramach przedsięwzięcia spełniony jest warunek rocznej oszczędności co najmniej 25% nieodnawialnej energii pierwotnej (GJ/rok) w stosunku do stanu przed realizacją przedsięwzięcia*) ?		

2.	W przypadku zastosowania wyłącznie takich rodzajów usprawnień jak OZE lub system zarządzania energią, czy jest spełniony warunek co najmniej 10 % rocznej oszczędności nieodnawialnej energii pierwotnej (GJ/rok) w stosunku do stanu przed realizacją przedsięwzięcia (w przypadku przedsięwzięć składających się z kilku budynków powyższą zasadę należy stosować odpowiednio do zakresu rzeczowego) ?		
3	Czy dla każdego budynku koszt jednostkowy osiągnięcia efektu ekologicznego polegającego na zmniejszeniu zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej nie jest większy niż 2000 zł/(GJ/rok), a w przypadku budynków zabytkowych 6000 zł/(GJ/rok) ? **)		
4.	Czy dla każdego budynku maksymalny prosty okres zwrotu nakładów SPBT ≤ 40 lat, a w przypadku budynków zabytkowych jest SPBT ≤ 80 lat ? ***)		
*) w przypadku budynków, w których przed realizacją przedsięwzięcia nie było zainstalowanego źródła ciepła, a w ramach przedsięwzięcia przewiduje się doposażenie obiektu w takie źródło, oszczędność nieodnawialnej energii pierwotnej powinna być odniesiona w stosunku do budynku referencyjnego (to znaczy budynku o tych samych funkcjach użytkowych) wyposażonego w kocioł węglowy, a redukcję emisji CO₂ w takim przypadku należy obliczyć jako emisję unikniętą, zgodnie ze wskazówkami zawartymi w załączniku nr 1 do programu pn.: "Rodzaje kosztów / wydatków kwalifikowanych". **) w przypadku o którym mowa w pkt. 7.3 ppkt. 11) wartości zapisane w treści kryterium mogą ulec zwiększeniu do 9000 zł/(GJ/rok) dla budynków zabytkowych oraz do 3800 zł/(GJ/rok) dla budynków pozostałych, ***) w przypadku o którym mowa w pkt. 7.3 ppkt. 11) kryterium nie obowiązuje Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku			

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
I.	OCENA FINANSOWA		
1.	Analiza bieżącej sytuacji finansowej Wnioskodawcy.		
Zasady oceny: Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) zgodnie z <i>Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie</i>. Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny wynika, iż Wnioskodawca nie znajduje się w złej sytuacji finansowej. Negatywna ocena kryterium nie powoduje odrzucenia wniosku o ile ocena kryterium nr 2 jest pozytywna			
2.	Analiza prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy - w tym analiza wykonalności i trwałości finansowej.		
Zasady oceny: Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) zgodnie z <i>Metodyką oceny finansowej wniosku o</i>			

dofinansowanie. Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy wynika, iż nie znajduje się on w złej sytuacji finansowej i jest w stanie zapewnić wykonalność i trwałość finansową oraz zbilansowanie źródeł finansowania projektu.

*Negatywna ocena kryterium **powoduje odrzucenie wniosku niezależnie od wyników oceny kryterium nr 1***

II.	OCENA DOPUSZCZALNOŚCI POMOCY PUBLICZNEJ		
1.	Dopuszczalność pomocy publicznej zgodnie z przepisami o pomocy publicznej		

Zasady oceny:

Ocena dopuszczalności i intensywności wnioskowanej pomocy publicznej pod kątem jej zgodności z warunkami określonymi we właściwych przepisach o pomocy publicznej.

*Negatywna ocena kryterium **powoduje odrzucenie wniosku***

9. Postanowienia dodatkowe

- 1) Do niniejszego programu priorytetowego mają zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” oraz „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.
- 2) Wnioski o dofinansowanie zarówno w formie dotacji, jak i pożyczki złożone przez osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, nie podlegają ocenie finansowej.